

Ghid privind incidența legislației de ajutor de stat asupra finanțării activităților sportive

Sumar:

- i. Noțiunea de ajutor de stat
- ii. Eliminarea caracterului de ajutor de stat al măsurilor de sprijin al activităților sportive
- iii. Studii de caz (decizii ale Comisiei Europene)
- iv. Ajutor de stat pentru infrastructură sportivă
- v. Recomandări

Noțiunea de ajutor de stat (I)

Potrivit prevederilor art. 107 alin. (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), normele ajutoarelor de stat se aplică doar acelor măsuri care îndeplinesc **în mod cumulativ** următoarele condiții:

- sunt acordate de stat sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă;
- favorizează o anumită întreprindere sau o anumită activitate economică;
- denaturează sau amenință să denatureze concurența;
- afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

Pentru ca măsura de sprijin să nu intre sub incidența regulilor de ajutor de stat, este necesar ca cel puțin una dintre condițiile enumerate mai sus să nu fie îndeplinită.

Noțiunea de ajutor de stat (II)

Resurse de stat (1)

Resursele de stat includ toate resursele din sectorul public, situate la nivel central sau local.

Resursele întreprinderilor publice reprezintă, de asemenea, resurse de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, deoarece statul este în măsură să controleze utilizarea resurselor respective.

Faptul că o măsură prin care se acordă un avantaj economic nu este finanțată direct de către stat, ci de către un organism public sau privat înființat sau desemnat de stat pentru administrarea ajutorului, nu înseamnă în mod necesar că măsura nu este finanțată din resurse de stat.

De asemenea, resursele acordate de Uniunea Europeană (de exemplu, din fondurile structurale), de Banca Europeană de Investiții, de Fondul Monetar Internațional sau Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare sunt considerate resurse de stat în cazul în care autoritățile naționale au putere discreționară în ceea ce privește utilizarea resurselor respective (în special, selecția beneficiarilor).

Noțiunea de ajutor de stat (III)

Resurse de stat (II)

Transferul resurselor de stat poate lua multe forme, cum ar fi **subvențiile directe, împrumuturile, garanțiile, investițiile directe în capitalul întreprinderilor, prestațiile în natură sau cumpărarea / vânzarea la prețuri diferite de cele ale pieței.**

Un angajamentul ferm și concret de a asigura disponibilitatea ulterioară a resurselor de stat este, de asemenea, considerat un transfer de resurse de stat.

Nu trebuie să aibă loc un transfer pozitiv de fonduri, este suficientă renunțarea la veniturile de stat (scutiri, amânări, reduceri la plata unor taxe și impozite).

Noțiunea de ajutor de stat (IV)

Noțiunea de întreprindere

Din perspectiva reglementărilor în domeniul ajutorului de stat, statutul unei entități în dreptul intern nu este determinant pentru calificarea ca întreprindere a respectivei entități. Singurul criteriu relevant pentru calificarea unei entități ca întreprindere este dacă aceasta desfășoară sau nu o activitate economică.

În conformitate cu prevederile legale și jurisprudența europeană, **este considerată întreprindere orice entitate care desfășoară o activitate economică** (furnizare de bunuri sau servicii pe o piață), **indiferent de statutul său juridic, de acționariat** (public sau privat) **sau de modul de finanțare.**

Noțiunea de ajutor de stat (V)

Noțiunea de întreprindere

Pot fi considerate întreprinderi din punct de vedere al legislației de ajutor de stat inclusiv entități precum asociațiile, fundațiile, ONG-urile, cluburile sportive, dacă acestea desfășoară o activitate economică, indiferent dacă respectiva activitate este sau nu generatoare de profit.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene de Justiție, atunci când o activitate sportivă are caracterul unei activități salariate sau al unei prestații de servicii remunerate (situație proprie sportivilor semi-profesioniști sau profesioniști), aceasta constituie o activitate economică.

Noțiunea de ajutor de stat (VI)

Noțiunea de întreprindere - sportul profesionist

Potrivit practicii decizionale a Comisiei Europene, cluburile sportive profesioniste pot fi considerate întreprinderi, ca urmare a faptului că desfășoară activitate economică în cadrul mai multor piețe, precum:

- piața transferurilor jucătorilor profesioniști;
- piața de publicitate;
- piața media;
- vânzare de bunuri etc.

Noțiunea de ajutor de stat (VII)

Definiția sportului profesionist

„Sport profesionist” înseamnă practicarea unui sport ca activitate lucrativă sau ca serviciu remunerat, indiferent dacă a fost încheiat sau nu un contract de muncă oficial între sportiv și organizația sportivă respectivă, în cazul în care remunerația depășește costul de participare și reprezintă o parte semnificativă din veniturile sportivului.*

Cheltuielile de călătorie și de cazare legate de participarea la un eveniment sportiv nu sunt considerate remunerație.

* în conformitate cu articolul 2, punctul 143, al Regulamentului (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, JO L 187/26.6.2014.

Noțiunea de ajutor de stat (VIII)

Denaturarea schimburilor comerciale dintre statele membre

Acest criteriu, cuprins în definiția ajutorului de stat, poate fi considerat a fi neîndeplinit dacă, având în vedere împrejurările specifice ale unui caz, măsura are un **impact pur local** și, în consecință, nu are niciun efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre.

În astfel de cazuri, beneficiarul finanțării furnizează bunuri sau servicii într-o zonă limitată dintr-un stat membru și este puțin probabil să atragă clienți din alte state membre și nu se poate prevedea că măsura ar avea un efect mai mult decât marginal asupra condițiilor de investiții sau de stabilire transfrontaliere.

Eliminarea caracterului de ajutor de stat (I)

În urma analizei contextului în care se realizează finanțarea unei activități sportive și a beneficiarului, ținând cont de principiile legislației și jurisprudenței europene, pot fi identificate situații în care o astfel de măsură de sprijin nu este susceptibilă a implica elemente de natura ajutorului de stat.

Eliminarea caracterului de ajutor de stat (II)

Exemple

1. Beneficiarul finanțării nu este o întreprindere, ca urmare a faptului că nu desfășoară activitate economică: spre exemplu, finanțarea sportului de masă, a sportului amator, a cluburilor de juniori, cadeți și tineret etc.

În cazul cluburilor care dețin și secții de jucători care au statut de jucători profesioniști, este necesară separarea, din punct de vedere contabil, a veniturilor și cheltuielilor aferente celor două tipuri de activități.

Eliminarea caracterului de ajutor de stat (III)

Exemple

2. Finanțarea unor activități sportive care nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre, respectiv atunci când structurile sportive respective nu participă și *nu au potențialul* de a participa la competiții profesionale internaționale, nu efectuează transferuri de jucători care implică plata unei sume către clubul sportiv la care a activat până la acel moment jucătorul ce face obiectul transferului și nu realizează vânzări internaționale de drepturi de difuzare a evenimentelor sportive.

Eliminarea caracterului de ajutor de stat (IV)

Exemple

3. Acordarea unor bonusuri de performanță direct sportivilor, persoane fizice, de către autoritățile centrale sau locale, cu condiția ca aceste bonusuri să nu reprezinte forme mascate de remunerare a activităților desfășurate de către sportivii profesioniști.

Eliminarea caracterului de ajutor de stat (V)

Exemple

4. Este aplicabil principiul investitorului privat prudent, fiind necesară efectuarea prealabilă a unei analize care să stabilească dacă activitatea comercială a clubului este profitabilă din perspectiva investitorului public.

Altfel spus, comportamentul autorităților publice este similar cu acela al unui investitor privat de talie comparabilă, în condiții de piață, care urmărește obținerea de profit.

Eliminarea caracterului de ajutor de stat (VI)

Exemple

5. Finanțarea unor cluburi care desfășoară în principal activități neeconomice, dacă activitățile economice prestate nu depășesc 20% din capacitatea anuală globală a entității respective*.

* În ceea ce privește aplicabilitatea acestui criteriu în vederea excluderii caracterului de ajutor de stat al unei măsuri de sprijin, menționăm că, în general, acesta se aplică în cazurile în care activitatea de bază derulată de club are caracter neeconomic (de exemplu, un club de juniori/sportivi neprofesioniști) și are atașată o activitate economică nesemnificativă (cu o pondere de maxim 20%), cum ar fi, de exemplu, vânzarea de bilete, vânzarea de echipamente promoționale etc.

Poziția oficială a Comisiei Europene

În martie 2012 Vice-președintele CE, Joaquin Almunia, și Președintele UEFA, Michel Platini, prin intermediul unei declarații comune, au convenit ca regulile financiare fair-play emise de către UEFA privind viabilitatea cluburilor de fotbal și măsurile impuse de a se comporta prudent din punct de vedere financiar **să fie în concordanță** cu regulile de ajutor de stat / de concurență la nivel european.

Studii de caz (I)

Subsecvent, Comisia Europeană a deschis investigații împotriva cluburilor de fotbal care nu au respectat regulile de ajutor de stat referitoare la întreprinderile aflate în dificultate și a aplicat legislația corespunzătoare. Exemple notabile au fost:

SA.41612 – Olanda – echipa MVV Maastricht a retrogradat din prima ligă, iar autoritatea locală a decis, în mai 2010, să renunțe la o creanță (1,7 milioane euro) și să cumpere stadionul și facilitățile de training ale MVV (1,85 milioane euro). CE a decis că autoritatea locală nu a acționat ca un operator economic privat în economia de piață. Comisia a concluzionat că Olanda nu a respectat obligațiile care îi revin din TFUE prin prisma faptului că nu s-a notificat în prealabil un ajutor de stat în valoare de 3,55 mil euro, care a fost atribuit MVV, când acesta se afla în dificultate financiară. Totuși, acest ajutor a fost considerat compatibil cu piața internă ca ajutor pentru restructurare în sensul regulamentului european specific, deoarece toate condițiile pentru un astfel de ajutor prevăzute în liniile directoare specifice erau îndeplinite.

Studii de caz (II)

SA.41613 – Olanda – confruntat cu probleme grave de lichiditate, clubul PSV Eindhoven și-a vândut către municipalitate terenurile pe care erau construite propriul stadion, baza de antrenament și o parcare, iar apoi acestea i-au fost închiriate pentru o perioadă de 40 de ani. Comisia a constatat că achiziția de terenuri de către municipalitate a fost precedată de o evaluare a terenului, efectuată de o firmă independentă de evaluare, iar din moment ce aceasta a confirmat că, printre altele, municipalitatea a încheiat un contract în condiții de piață, tranzacția nu a conferit un avantaj economic clubului și nu a implicat ajutor de stat.

SA.29769 – Spania – Real Madrid a primit din partea statului spaniol, fără a notifica Comisia Europeană (conform dispozițiilor articolului 108 alineatul (3) din tratat), un ajutor de stat sub forma unui privilegiu fiscal. Măsura a avut în vedere anumite cluburi care erau organizate ca organizații non-profit, în conformitate cu legislația în vigoare la momentul respectiv. În urma unei investigații a Comisiei Europene s-a dispus recuperarea diferenței dintre impozitul pe profit pe care l-au plătit efectiv cluburile și impozitul pe profit la care ar fi fost supuse dacă ar fi avut forma juridică a unei societăți (sportive) cu răspundere limitată.

Finanțarea publică a construcției, renovării și funcționării infrastructurilor sportive

Incidența regulilor de ajutor de stat

Se consideră că infrastructura este utilizată în condiții comerciale (activitate economică), în cazul în care utilizatorii (profesioniști sau amatori) trebuie să plătească o taxă pentru *utilizarea* infrastructurii sau în cazul în care infrastructura este *închiriată* pentru organizarea de diverse evenimente în schimbul unei remunerații.

Prin urmare, construcția, renovarea și funcționarea infrastructurilor sportive și multifuncționale de agrement care sunt exploatate comercial constituie o activitate economică, finanțarea publică a unei astfel de infrastructuri fiind, în principiu, supusă normelor privind ajutoarele de stat.

Finanțarea publică a construcției, renovării și funcționării infrastructurilor sportive

Situații în care este exclusă incidența regulilor de ajutor de stat

1. activitate ne-economică: infrastructura nu este exploatată comercial (ex. este accesibilă publicului larg fără plata vreunor taxe)
 - a) Dacă infrastructura este utilizată mixt, atât pentru activități ne-economice, cât și pentru activități economice, se impune o **separare clară**, din punct de vedere contabil, a celor 2 tipuri de activități și este **interzisă subvenționarea încrucișată** a celor economice.
 - b) În cazurile de utilizare mixtă, finanțarea infrastructurii utilizate aproape exclusiv pentru o activitate neeconomică poate rămâne în afara regulilor de ajutor de stat, cu condiția ca utilizarea economică să rămână pur și simplu **auxiliară** [activitate direct legată de și necesară pentru funcționarea infrastructurii sau legată în mod intrinsec de utilizarea sa principală neeconomică: activitățile economice consumă aceiași factori de producție (materialele, echipamentele, forța de muncă sau capitalul fix) precum activitățile neeconomice].
- Utilizarea economică a infrastructurii poate fi considerată ca fiind auxiliară atunci când capacitatea alocată anual pentru o astfel de activitate nu depășește **20% din capacitatea globală a infrastructurii**.

Finanțarea publică a construcției, renovării și funcționării infrastructurilor sportive

Situații în care este exclusă incidența regulilor de ajutor de stat

2. Nu există un efect potențial asupra comerțului între statele membre:

Sprijinul se acordă în temeiul Regulamentului **de minimis** nr. 1407/2013: (ex. finanțarea nu depășește 200.000 euro pentru o întreprindere unică pe o perioadă de trei ani fiscali consecutivi).

Finanțarea publică a construcției, renovării și funcționării infrastructurilor sportive

Situații în care este exclusă incidența regulilor de ajutor de stat

3. Nu există un efect potențial asupra comerțului între statele membre: impact exclusiv local
- a) Pe baza unei analize de la caz la caz se poate stabili că există un **impact exclusiv local** al finanțării publice, determinat de faptul că facilitățile sportive și de agrement servesc în mod predominant publicului local, iar impactul măsurii asupra investițiilor transfrontaliere nu este mai mult decât marginal.

Exemple:

N 258/2000 - Germania - piscina de agrement din Dorsten (JO C 172, 16.6.2001, p. 16);

SA.37963 - Marea Britanie - centru de antrenament în aer liber (JO C 277, 21.08.2015, p. 3);

SA.38208 - Marea Britanie - cluburi de golf (JO C 277, 21.08.2015, p. 4).

- b) Finanțarea publică acordată facilităților ce se regăsesc în mod obișnuit (ex. restaurante, cafenele, magazine, vestiare plătite sau parcări plătite) în cadrul infrastructurilor sportive utilizate exclusiv neeconomic.

Finanțarea publică a construcției, renovării și funcționării infrastructurilor sportive

Situații în care este exclusă incidența regulilor de ajutor de stat

4. Nu există un avantaj la nivelul proprietarului / dezvoltatorului

Finanțatorul public acționează asemenea unui **investitor privat** aflat într-o situație comparabilă atunci când oferă finanțarea necesară pentru dezvoltarea infrastructurii sportive.

Acest lucru trebuie demonstrat prin (i) coinvestiții semnificative ale operatorilor comerciali în **condiții *pari passu*** (același nivel de riscuri și recompense ca și autoritățile publice) și / sau (ii) un **plan de afaceri** solid realizat *ex ante* (de preferință validat de experți externi) care să demonstreze că investiția oferă o rată adecvată de rentabilitate pentru investitor (investitori), în conformitate cu randamentul normal al pieței, pe proiecte similare, ținând seama de nivelul de risc și de așteptările viitoare.

Finanțarea publică a construcției, renovării și funcționării infrastructurilor sportive

Situații în care este exclusă incidența regulilor de ajutor de stat

5. Nu există un avantaj la nivelul operatorului / administratorului / concesionarului
 - a) exploatarea unei infrastructuri sportive este atribuită unui operator / concesionar pe baza unei **oferte competitive, transparente, nediscriminatorii și necondiționate**.
 - b) taxele plătite de operator / concesionar pentru dreptul de exploatare a infrastructurii sunt **conforme cu condițiile normale de piață**, analiza având în vedere (i) comparații cu situații similare sau (ii) metodologii standard de evaluare general acceptate.
 - c) exploatarea infrastructurii se realizează în baza unui **serviciu de interes economic general (SIEG)**, dacă încredințarea SIEG-ului a fost realizată cu respectarea criteriile **Altmark**.

Obs. Operatorii care utilizează infrastructura finanțată public pentru a furniza servicii utilizatorilor finali beneficiază de un avantaj dacă utilizarea infrastructurii le conferă un beneficiu economic pe care nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață. Acest lucru se aplică în mod normal în cazul în care ceea ce plătesc pentru dreptul de a exploata infrastructura este mai mic decât ceea ce ar plăti în cazul unei infrastructuri comparabile, în condiții normale de piață.

Finanțarea publică a construcției, renovării și funcționării infrastructurilor sportive

Situații în care este exclusă incidența regulilor de ajutor de stat

6. Nu există un avantaj la nivelul utilizatorului

În cazul în care utilizatorul este întreprindere și operatorul/administratorul infrastructurii sportive a primit ajutor de stat sau resursele sale constituie resurse de stat, un avantaj selectiv la nivelul utilizatorilor poate fi exclus dacă: (i) infrastructura nu este dedicată unui anumit utilizator, (ii) toți utilizatorii beneficiază de **acces egal și nediscriminatoriu** la infrastructură și (iii) infrastructura este pusă la dispoziția utilizatorilor **în condiții de piață**.

Finanțarea publică a construcției, renovării și funcționării infrastructurilor sportive

Situații în care finanțarea este ajutor de stat, dar nu este necesară notificarea la CE

Dacă finanțarea publică reprezintă ajutor de stat, acesta poate fi considerat compatibil cu piața internă și poate fi acordat fără notificarea CE în următoarele situații:

- a) Sprijinul se acordă în baza Regulamentului nr. 651/2014 (Regulamentul de exceptare pe categorii):
 - art. 55 permite acordarea de ajutoare pentru infrastructuri sportive și multifuncționale de agrement într-un quantum de până la 30 de milioane de euro sau pentru costuri totale de până la 100 de milioane de euro pe proiect sau ajutoare de funcționare de până la 2 milioane de euro pe infrastructură pe an;
 - art. 14 permite acordarea de ajutoare regionale pentru investiții până la intensitățile maxime ale ajutorului stabilite în harta națională a ajutoarelor regionale (50%, cu excepția Vest și Ilfov – 35% și București – 10%).
- b) Dacă infrastructura este construită sau renovată pentru a facilita furnizarea unui SIEG, aceasta poate fi considerată parte din misiunea SIEG-ului, iar sprijinul se poate acorda în baza deciziei Comisiei din 20 decembrie 2011 privind prestarea unui SIEG, compensația medie putând ajunge până la 15 milioane de euro pe an.

Finanțarea publică a construcției, renovării și funcționării infrastructurilor sportive

Situații în care finanțarea este ajutor de stat, este necesară notificarea la CE, dar măsura poate fi considerată compatibilă

Realizarea unei investiții care, în principiu, cade în responsabilitatea statului, respectând, în special, următoarele condiții: (i) prezența unui obiectiv clar definit de interes comun, (ii) necesitatea, proporționalitatea și efectul stimulat al ajutorului, (iii) efectele asupra concurenței și asupra comerțului dintre statele membre limitate într-o măsură care nu contravine interesului comun și (iv) respectarea principiului transparenței.

Exemple:

SA.46530 Slovacia - finanțarea stadionului echipei naționale

SA.37109 Belgia - finanțarea a 8 stadioane pentru a organiza meciuri internaționale: UEFA Cup și UEFA CL

SA.35501 Franța - finanțarea construirii și renovării stadioanelor pentru euro 2016 – cu acest prilej, Franța a notificat CE lucrări care au însumat 1.052 de milioane de euro pentru 9 stadioane; deși era discutabil în ce măsură stadioanele în cauză necesitau renovare, din moment ce fuseseră utilizate pentru cupa mondială din 1998, această inițiativă a fost aprobată pe fondul necesității atingerii standardelor stabilite pentru turneele sportive de înalt nivel.

Recomandări (I)

- În situația în care finanțarea acordată unei structuri sportive nu reprezintă ajutor de stat (se încadrează într-una din situațiile menționate anterior, în funcție de obiectivul avantajului conferit), aceasta poate fi acordată direct, fără parcurgerea altor formalități din punct de vedere al ajutorului de stat.
- În caz contrar, se impune respectarea regulilor naționale și europene în materie (se poate acorda finanțare sub forma unui ajutor *de minimis* sau ajutor de stat notificat Comisiei Europene și acordat după obținerea deciziei de autorizare din partea CE sau, atunci când vorbim de infrastructura sportivă, ajutor de stat exceptat de la obligația notificării).

Recomandări (II)

Acordarea finanțării publice sub forma unui ajutor *de minimis* trebuie să respecte prevederile Regulamentului UE nr. 1407/2013*:

- În acest caz, finanțarea acordată beneficiarului, însumată cu eventualele alte ajutoare *de minimis* de care a beneficiat în anul fiscal curent și cei 2 ani anteriori, nu va putea depăși plafonul de 200.000 de euro.
- Această măsură, împreună cu documentația aferentă, va fi înaintată, în prealabil, Consiliului Concurenței, în vederea avizării, în temeiul OUG nr. 77/2014.
- Pentru facilitarea procesului de elaborare a măsurii, furnizorul poate consulta pagina web “www.ajutordestat.ro”, secțiunea “Modele măsuri de ajutor”.

* Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 al Comisiei din 18 decembrie 2013 privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene ajutoarelor de minimis, publicat în Jurnalul Oficial nr. L 352/ 24.12.2013.

Recomandări (III)

Elaborarea unei scheme naționale privind stimularea susținerii activităților sportive de către entități private prin acordarea de stimulente de natură fiscală, precum:

- SA.31722 - Schemă privind sprijinirea activităților sportive din Ungaria prin intermediul unor ajutoare fiscale - CE a considerat că măsura notificată de Ungaria cu privire la susținerea anumitor activități sportive prin acordarea de reduceri fiscale (sprijin pentru investitorii care realizează investiții în cluburi sportive) este o măsură de ajutor de stat compatibilă cu piața internă (altfel spus, CE a permis implementarea acestei măsuri de sprijin).

Bibliografie

- DECIZIA COMISIEI 2016/1847 din 4 iulie 2016 privind ajutorul de stat SA.41612 – 2015/C [ex SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN)] pus în aplicare de Țările de Jos în favoarea clubului de fotbal profesionist MVV din Maastricht
- DECIZIA COMISIEI 2016/1849 din 4 iulie 2016 privind măsura SA.41613-2015/C [ex SA.33584-2013/C (ex 2011/NN)] pusă în aplicare de Țările de Jos cu privire la clubul de fotbal profesionist PSV din Eindhoven
- DECIZIA COMISIEI 2016/1991 din 4 iulie 2016 privind măsurile SA.41614 — 2015/C [ex SA.33584 - 2013/C (ex 2011/NN)] puse în aplicare de Țările de Jos în favoarea clubului de fotbal profesionist FC Den Bosch din 's-Hertogenbosch
- DECIZIA COMISIEI 2016/2078 din 4 iulie 2016 privind ajutorul de stat SA.41617-2015/C (ex SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN)] pus în aplicare de Țările de Jos în favoarea clubului de fotbal profesionist NEC din Nijmegen
- DECIZIA COMISIEI 2017/97 din 4 iulie 2016 privind ajutorul de stat SA.40168 – 2015/C [ex SA.33584 – 2013/C (ex 2011/NN)] pus în aplicare de Țările de Jos în favoarea clubului de fotbal profesionist Willem II din Tilburg

Bibliografie

- DECIZIA COMISIEI 2016/2391 din 4 iulie 2016 privind ajutorul de stat SA.29769 (2013/C) (ex 2013/NN) pus în aplicare de Spania în favoarea anumitor cluburi de fotbal
- DECIZIA COMISIEI 2016/2393 din 4 iulie 2016 privind ajutorul de stat SA.33754 (2013/C) (ex 2013/NN) acordat de Spania pentru Real Madrid CF
- DECIZIA COMISIEI 2011/7287 din 9 noiembrie 2011 privind schema de ajutor de stat de natură fiscală SA.31722 implementată de Ungaria pentru sprijinirea sectorului sportiv maghiar prin intermediul schemei de ajutoare fiscale (prelungită prin SA.46615)
- Alte decizii SA.36387; SA.46530; SA.37109; SA 35501
- Commission Staff Working Document - The EU and Sport: Background and Context - Accompanying document to the White Paper on Sport White Paper on sport
- http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-264_en.htm
- http://ec.europa.eu/competition/sectors/sports/letter_platini_en.pdf
- <https://www.uefa.com/insideuefa/stakeholders/european-union/news/newsid=1772144.html>